

Eveliina Olsson

Yksityisiä aiheita

Kuvataiteilija Heimo Suntio lähestyy taidetta intiimin kautta

Pop-taide ja kotkalaisuudet ovat kuvataiteilija *Heimo Sution* taiteen perusmäärittäjät. Venäjän läheisyydessä sijaitsevan satamakaupungin kasvatti kertoo itänaapurin vaikutuksen näkyneen kasvuympäristössään ja sieltä se on siirtynyt myös taiteilijan ilmaisutapaan.

– Venäläiseen mentaliteettiin liittyvä haaveellisuus on minulle ominaista, Suntio toteaa.

Vuonna 1992 Heimo Suntio perusti yhdessä kahden muun kuvataiteilijan, *Juha Metson* ja *Timo Mähösen*, kanssa *Taideahtajat*-taiteilijaryhmän, joka tuli tunnetuksi ironisista performansseista, videoista ja valokuvista. Palkitun ja kiitellyn kolmikun töissä taiteilijat esiintyivät itse mitä oudoimmissa tilanteissa: pakenivat karhua suolla, istuivat jalkapuussa, etsivät kontekstia muun muassa autiomaasta ja imitoivat taidehistorian klassikoita.

Taiteilija ja kuraattori *Erkki Pirtola* totesi 1990-luvun puolivälissä, että *Taideahtajat*-ryhmän vetovoima piili sen humoristisessa kuvastossa, tavassa tehdä paikallisuudesta kumpuavaa nykytaidetta ja kyvyssä käsitellä yhteiskunnallisia epäkohtia. ”He ovat tavallaan taiteemme Kummeli, junttinerokkaalla tavalla taide-elämämme käyttäytymiskaavoja ja arvoja parodioiva ryhmä”, Pirtola kirjoitti.

Subjektin ystävä

Taideahtajissa taideteokset tehtiin demokraattisena ryhmätyönä. Työskentely tapahtui siten, että kaikki ryhmän jäsenet toivat suunnittelupalaveriin omia ideoitaan, joita työstettiin yhdessä. Ryhmä pyrki töissään purkamaan taiteilijamyyttejä, häivyttämään yksittäisiä tekijöitä ja lähestymään arkea.

– Ammensimme teostemme kuvastoa ja käsitteistöä muun muassa rock- ja iskelmäkulttuureista, Suntio muis-telee.

Taideahtajat hajosi jo miltei kymmenen vuotta sitten, mutta taiteilijuuden kyseenalaistaminen liitetään edelleen-

kin Heimo Sution ja hänen työskentelytapaansa.

– Olen kuullut ihan liiankin usein, että kyselen taiteilijana olemista. Epiteetti on minusta outo, koska omasta mielestäni en kysy töissäni muuta kuin korkeintaan ihmisenä olemista, Heimo Suntio sanoo. Hän on uransa aikana tehnyt paljon yhteistyötä muun muassa muusikoiden ja kirjailijoiden kanssa.

– Vuoropuhelu, jota olen käynyt muiden taiteilijoiden kanssa, on varmaankin yksi syy siihen, miksi minun sanotaan kyselevän taiteilijana olemisen perään, Suntio poh-
tii.

– Taideahtajissa käytimme paljon viittauksia ja lainauksia ja kohtelimme tietoisesti subjektia kaltoin, mutta nykyisin minusta on tullut osittain ihan pragmaattisista syistä subjektin ystävä, Heimo Suntio naurahtaa ja jatkaa hymyillen, että demokraattisen ryhmätyöskentelyn jälkeen hänestä on tullut heroisen taiteilijuuden puolestapuhuja.

– Kun tekee töitä yksin, työt valmistuvat ajallaan.

Taiteilija ilman tuotemerkkiä

Heimo Sution ei ole mitään yhtä taiteen tekemisen tapaa, josta hänet tunnettisiin, vaan taiteilija liikkuu luontevasti tyylilajista toiseen. Sution taiteelle on sanottu olevan ominaista erilaisten elementtien, materiaalien ja tekniikoiden yhdistäminen sekä elämän ja taiteen epäsovinnainen ja epäkonventionaalinen sekoittaminen. Hän tekee niin suuria julkisia pronssiveistoksia kuin valokuvia, videotöitä sekä veistosten ja valokuvien yhdistelmiä.

– Nykyisin taiteilijoilta kaivataan yhä enemmän trade mark -ajattelua, koska koulutettuja taiteilijoita on paljon ja taiteen määritelmät ovat laventuneet. Taideareenat eivät

Big Bang, 1998. Installaatio, Etelä-Karjalan taidemuseon kokoelmassa.

Heimo Suntio

Jenny ja Antti Wihurin rahasto on yhteistyössä Lapin yliopiston kanssa ylläpitänyt vierailevien taiteilijoiden stipendiohjelmaa vuodesta 1995 alkaen. Vuosittain taiteiden tiedekunnan tiloissa työskentelee kolmen kuukauden stipendiaatilla kaksi taiteilijaa. Heimo Suntio (s. 1955) on ohjelman 20. stipendiaatti.

Helsingissä taiteilijakoti Lallukassa asuva Heimo Suntio on opiskellut Limingan Taidekoulussa vuosina 1977–1978. Hän on työskennellyt ennen ammattitaiteilijaksi ryhtymistä muun muassa yöhoitajana, sähköpylväiden pystyttäjänä ja muusikkona. Vuosina 1992–1996 Heimo Suntio kuului kolmen miehen *Taideahtajat*-ryhmään, joka tuli tunnetuksi taiteilijuutta kommentoivista valokuvista ja videoista.

Heimo Sution teoksia on ollut esillä useissa näyttelyissä Suomessa ja ulkomailla. Ensi vuonna hänen töitään nähdään esimerkiksi Tampereella. Helsingissä Sution teoksia on esillä seuraavan kerran vuonna 2007.

Heimo Sution taidetta on muun muassa Suomen valtion, Kiasman, Oulun taidemuseon, Wihurin säätiön ja Helsingin kaupungin taidemuseon kokoelmassa. Parhailaan Suntio työstää kotikaupunkinsa Kotkan tilaamaa veistosta kotkalaisesta kirjailijasta *Timo Pusasta*.

Heimo Suntio on Suomen kuvanveistäjäliiton jäsen ja hän kuuluu Valtion kuvataidetoimikuntaan.

Sution näyttely nähdään taiteiden tiedekunnan Valo Galleriasa 28.11.–15.12.2005.

Ulkoasu ja taitto: Niina Huuskonen
Henkilökuvana: Arto Liiti

Jatkuu sivulla 29

Jatkoa sivulta 27

ole kasvaneet samassa mittakaavassa taiteilijoiden määrän kanssa. Brändejä vaaditaan, jotta taiteilijat erottuisivat massasta, Suntio pohtii.

– Minä olen tietoisesti välttänyt jonkun tietyn tyylin rakentamista, vaikka kuraattorit sitä aina välillä minulta penäävätkin.

Heimo Sution mukaan taiteilija on edelleenkin myytin hahmo, johon liitetään itsensä toteuttamisen ja haaveilun mahdollisuus. Koska taiteilijoita koulutetaan paljon, heillä on pärjätäkseen oltava tahtoa, sisua ja uskoa omiin kykyihinsä. Taiteilijana oleminen vaatii myös kosolti tyhmyyttä, jolle ei kuitenkaan ymmärretä antaa tilaa. Nykypäivänä taiteilijoita vaaditaan pysyvää omaa tyyliä heti uransa alussa.

– Virheiden tekemisen ja naurun alaiseksi joutumisen mahdollisuutta ei enää ole, koska taiteilijat haluavat olla valmiita nopeasti ja heidän on profiloitettava sukkelasti. Taiteilijoista on tullut tuotteita ja tätä tuotteistamista tukevat vahvat kuratoimispyrkimykset.

Intiimin kautta syvyyttä

Vaikka Heimo Suntio kieltäytyykin pysymästä yhdessä tyyliässä tai tekniikassa, löytyy hänen teoksistaan toistuvia teemoja ja tyyppejä. Jo ennen Taidehaatajia Suntio loi itselleen olkihattupäisen 1800-luvun taiteilijaa imitoivan hahmon, jona hän esiintyi useissa haataajien valokuvissa ja videoissa. Myöhemmin *Anton Tšehovin* romaanihenkilöiden sekä *Buster Keatonin* ja *Charlie Chaplinin* inspiroiman ”runollisen hölmön” rinnalle on noussut myös toinen tyyppi: osin *David Lynchin* Elefanttimies-elokuvan innoittamana syntynyt tragikoominen epäpersoona, jonka päässä on taiteilijan väripaletti.

– Tällä hetkellä fototyöryhmäni on hajallaan ja olenkin keskittynyt lähinnä pronssitöihin, Suntio kertoo. Rovaniemellä hän jatkaa yksinkertaisten pronssisten pienoisteosten työstämistä sekä tekee interiööri- ja maisemakuvia. Vaikka käytännön syistä monitekniisen työmaan siirtäminen Helsingistä Rovaniemelle ei ole ollutkaan helppoa, irtaantuminen omasta arjesta on ollut taiteilijalle avartava kokemus.

– Totutuista ympyröistä lähteminen antaa uusia näkökulmia asioihin, Suntio summaa.

Viime aikoina surrealistisiin pienoisteoksiin keskittynyt taiteilija kertoo lähestyvän aiheitaan intiimin kautta ja näin hakevansa töihinsä syvyyttä ja sävyjä.

– Työn koko viittaa osaltaan yksityiseen ja huolimatta siitä, että ironialottuvuus ei ole veistoksissani niin selvästi havaittavaa kuin valokuvissa ja videoissa, on niissäkin huumorikoukkuja, jotka saattavat avautua katsojalle vasta pidemmän tarkastelun jälkeen. ●